

Hässelby-Vällingby Stadsdelsförvaltning

Diarienummer:
DI-2021-3934

Datum:
2022-03-25

Beslut om tillstånd till kamerabevakning

Integritetsskyddsmyndighetens beslut

Ansökan om tillstånd till kamerabevakning avslås.

Redogörelse för ärendet

Hässelby-Vällingby Stadsdelsförvaltning (stadsdelsförvaltningen) har ansökt om tillstånd till kamerabevakning av väntrum, reception och korridor på stadsdelsförvaltningens socialkontor. Av ansökan och utredningen i övrigt framgår följande.

Platsen som ska bevakas är avsedd för besökare som ska träffa handläggare från stadsdelsförvaltningen. Enligt stadsdelsförvaltningen kan receptionen ta emot 100-600 besökare per dag, däribland barn och familjer. I väntrummet och i korridoren som ska bevakas finns toaletter. Stadsdelsförvaltningen har uppgett att kameran inte ska filma in på toaletterna.

Syftet med kamerabevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott. Platsen upplevs enligt Stadsdelsförvaltningen som otrygg då det händer att personer blir upprörda över de beslut som fattas och uppträder hotfullt. Stadsdelsförvaltningen har uppgett att det under flera års tid har inträffat ett stort antal incidenter och att många inblandade inte vill vittna, vilket försvårar utredningen av brott. Stadsdelsförvaltningen har behov av att kunna få fram underlag avseende exempelvis skadegörelse i lokalerna och hot och våld mot stadsdelsförvaltningens besökare och personal för att brotten ska kunna utredas och lagföras. Stadsdelsförvaltningen har gett in en sammanställning över brott och incidenter som inträffat åren 2019–2021. Av sammanställningen framgår att en anlagd brand, flera ingripanden från ordningsvakt, skadegörelse och hot har rapporterats på den plats som ska bevakas. Andra händelser som narkotikahandel, rökning och påverkade människor har rapporterats i garaget och i anslutning till trapphuset och huvudentré.

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

Receptionen bemannas av ordningsvakt för att ge service och skapa trygghet. Ordningsvakten tar även emot besökare, rycker ut vid överfallslarm och brandlarm i stadsdelsförvaltningens övriga lokaler. Stadsdelsförvaltningen, har utöver ordningsvakt, som rutin att ha extra väktarnärvaro vid särskilda riskfyllda besök. Dessutom finns en säkerhetssamordnare för extra skydd. Kamerabevakning ska ske måndag–fredag kl. 07.00–19.00 med bildinspelning. Fast monterade kameror med fast optik ska användas för ändamålet. Kontoret är bemannat och öppet kl. 08.00–17.00,

andra tider är dörren låst. Kamerabevakningen behöver enligt stadsdelsförvaltningen ske även före och efter öppettider eftersom det händer att obehöriga följer efter personal genom dörren. Obehöriga personer har kommit in när receptionen inte är bemannad av ordningsvakt. Kameran ska ge en trygghetskänsla för personal tidig morgon eller vid hemgång. Enligt stadsdelsförvaltningen har personal möjlighet att undvika kamerabevakningen under arbetsdagen. Personalingång finns på Astrakangatan 19 och ska användas i första hand. Det finns även tillgång till personalutrymmen via en trappa från andra våningsplan.

Endast säkerhetssamordnare och informationssäkerhetssamordare kommer att ha tillgång till det inspelade materialet. Material kommer endast lämnas ut efter begäran av Polismyndigheten.

Av förvaltningsgruppens protokoll över sammanträde mellan arbetsgivaren och representanter för Kommunal, Vision, SSR, Lärarförbundet och Vårdförbundet framgår att alla utom Kommunal ställt sig bakom förslaget om att ansöka om kamerabevakningstillstånd. Kommunal anser att åtgärden inte är en lösning på problematiken och att det finns risk att personuppgifter används för andra syften, samt att personal känner sig övervakade. Sammantaget anser Kommunal att riskerna överväger behovet av övervakning.

Motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Av 2 § kamerabevakningslagen (2018:1200) framgår att syftet med lagen är att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda fysiska personer mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning.

Enligt 7 § kamerabevakningslagen krävs tillstånd till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde, om bevakningen ska bedrivas av en myndighet.

Tillstånd till kamerabevakning ska enligt 8 § samma lag meddelas om intresset av sådan bevakning (bevakningsintresset) väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad (integritetsintresset).

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,
2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,
3. utöva kontrollverksamhet,
4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller
5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas hur bevakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och vilket område som ska bevakas.

Av förarbetena till kamerabevakningslagen framgår att en *brotsutsatt plats* inte är varje plats där det någon gång har inträffat enstaka brott. Däremot bör det inte krävas att brottsligheten är ovanligt hög på platsen för att den ska anses vara brotsutsatt eller att det kan presenteras statistik över brottsligheten på den aktuella platsen i förhållande till andra jämförbara platser. Det som bör kunna visas är i stället att det finns problem med brottslighet där bevakningen ska ske. Det bör samtidigt inte krävas utredning om att brottsligheten är påtagligt hög precis där bevakning ska ske, dvs. inom de aktuella kamerornas tänkta upptagningsområde (prop. 2017/18:231 s. 66).

Ibland kan det vara svårt att slå fast att en plats är brotsutsatt samtidigt som det på objektiva grunder kan konstateras att det finns ett påtagligt behov av kamerabevakning på platsen i trygghetsskapande syfte. Det gäller i första hand platser som inte kan betecknas som brotsutsatta men där det av något skäl ändå finns en särskild risk för angrepp mot människor eller egendom jämfört med andra platser i samhället. Det kan i och för sig röra sig om platser där olika typer av brott har begåtts men också om platser där det av andra skäl kan konstateras en förhöjd hotbild mot människor som vistas på platsen eller mot egendom som finns där. Som exempel kan nämnas asylboenden eller vissa myndigheters entréer, lokaler och fordon (prop. 2017/18:231 s. 67).

Med *annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom* avses i första hand platser som inte kan anses vara brotsutsatta i den mening som avses i första ledet i punkten men där det ändå finns en särskild risk för vissa typer av brott jämfört med andra platser i samhället. Det kan t.ex. röra sig om platser där olika typer av angrepp i och för sig har inträffat men också om platser där det av andra skäl kan konstateras en förhöjd hotbild mot människor som vistas på platsen eller mot egendom som finns där (prop. 2017/18:231 s. 143).

Integritetsskyddsmyndighetens bedömning

Tillståndsplikt

Eftersom kamerabevakningen kommer att utföras av en myndighet och på en plats dit allmänheten har tillträde är bevakningen tillståndspliktig.

Integritetsintresset

Ansökan avser kamerabevakning på vardagar kl. 07.00–19.00 av ytor inomhus i anslutning till två entréer, korridor, samt reception i väntrum till stadsdelsförvaltningens socialkontor. Socialkontoret är öppet för allmänheten kl. 08.00–17.00.

Ett socialkontor är en plats där integritetsintresset som utgångspunkt väger mycket tungt. De besökare som blir föremål för bevakningen vänder sig till socialtjänstens verksamhet i ärenden som är av känslig och privat natur och kan ofta befinna sig i en utsatt situation. Socialkontoret tar även emot barn och unga, vilka enligt dataskyddsförordningen¹ är en särskilt skyddsvärd grupp, vilket innebär att de ska ha ett särskilt skydd mot att bli bevakade. Bevakningen som sker i väntrummet innebär att personer kan komma att bevakas vid upprepade tillfällen och under längre stunder. Att bevakningen ska ske med bildinspelning ökar integritetsintresset ytterligare. Socialkontoret är dessutom en arbetsplats där anställda måste befinna sig under arbetsdagen och omfattas därför av bevakningen under sin arbetstid. Representanter

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

för ett av fackförbunden har anfört att riskerna med kamerabevakningen överväger behovet av bevakning på platsen och motsätter sig därför kamerabevakningen.

Kamerabevakningen syftar dock delvis till att skydda de som blir föremål för bevakningen, vilket minskar integritetsintrånget något. Enligt stadsdelsförvaltningen har personalen även viss möjlighet att undvika bevakningen av korridorerna under arbetsdagen genom att välja andra passager genom byggnaden.

Sammantaget bedömer Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) att integritetsintresset på platsen väger tungt.

Bevakningsintresset

Syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott. Stadsdelsförvaltningen har angett att platsen är brottsutsatt och att det förekommer att personer inte vågar vittna, vilket försvårar utredningen av brott. Till stöd för sin ansökan har kommunen bifogat en sammanställning över sammantaget 102 händelser som har skett på platsen under 2019–2021. Stadsdelsförvaltningen har i redovisningen benämnt övervägande delen av händelserna som ordningsstörningar eller riskbesök och det går av underlaget inte att utläsa om brott har ägt rum. Av underlaget framgår dock att det under 2019 inträffat två fall av skadegörelse, tre fall av hot och våld och ett fall av narkotikabrott. Under 2020 har en anlagd brand, ett olaga intrång, en skadegörelse och ett ofredande inträffat. Under 2021 har tre fall av olaga hot inträffat och ett narkotikabrott. IMY noterar att sammanställningen innehåller brott som inte har ägt rum på eller i anslutning till platsen som ska bevakas, varför dessa händelser inte kan tillmätas lika stor betydelse.

Även om det förekommer brottslighet på platsen, anser IMY att underlaget inte visar att den är av en sådan omfattning att platsen ska anses som brottsutsatt i kamerabevakningslagens mening. Utredningen ger därmed inte stöd för att bevakningen behövs för att utreda brott. Stadsdelsförvaltningen har dock visat att det finns risk för angrepp på anställdas eller besökares liv, hälsa eller trygghet eller egendom och att stadsdelsförvaltningen har ett berättigat intresse av att kamerabevaka för att skapa trygghet och säkerhet på platsen. Bevakningsintresset grundar sig på de risker av allvarligt slag som uppstått på platsen, i första hand för människors trygghet, liv och hälsa men också för den samhällsfunktion som socialkontoret ansvarar för.

Sammanfattningsvis bedömer IMY att bevakningsintresset väger tungt.

Behovs- och intresseavvägning

IMY har konstaterat att integritetsintresset väger tungt i detta fall. Socialkontorets verksamhet riktar sig mot barn och vuxna som befinner sig i en utsatt situation. Bevakning ska ske kontinuerligt med bildinspelning och området som ska bevakas omfattar både ett väntrum, där personer kan vistas längre stunder, samt ytor intill toaletterna, vilket är särskilt integritetskänsligt. Vidare kommer personalen att träffas av bevakningen på sin arbetstid och arbetstagarrepresentanter har framfört att riskerna överväger behovet av bevakning.

Bevakningsintresset har också konstaterats väga tungt på platsen. Den problematik som finns, och den viktiga samhällsfunktion som socialkontoret ansvarar för gör att IMY anser att det finns en risk för angrepp på anställdas och besökares liv, hälsa eller trygghet och att stadsdelsförvaltningen därmed har ett berättigat intresse av att kamerabevaka för att skapa trygghet och säkerhet på platsen. Utredningen ger dock

inte stöd för att platsen ska anses som brottsutsatt i kamerabevakningslagens mening. För de syften som enligt IMY skulle kunna berättiga att kamerabevakning sker på den aktuella platsen behöver bilder inte spelas in eller bevaras (jfr. Kammarrätten i Göteborgs dom den 11 januari 2019 i mål 2379-17). IMY bedömer därför, med hänsyn till den att den sökta bevakningen ska ske med bildinspelning, att integritetsintresset väger tyngre än bevakningsintresset. Vid bedömningen har IMY särskilt beaktat att bevakning med bildinspelning innebär ett större integritetsintrång än bevakning i realtid eller t.ex. bildinspelning efter aktiverat överfallslarm. Stadsdelsförvaltningens ansökan avser emellertid endast bevakning med bildinspelning. Mot bakgrund av detta ska ansökan avslås.

Detta beslut har fattats av juristen Erika Palmheden efter föredragning av juristen Karolina Haeggström.

Erika Palmheden, 2022-03-25 (Det här är en elektronisk signatur)

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Integritetsskyddsmyndigheten. Ange i skrivelsen vilket beslut ni överklagar och den ändring som ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Integritetsskyddsmyndigheten senast tre veckor från den dag beslutet meddelades. Om överklagandet har kommit in i tid sänder Integritetsskyddsmyndigheten det vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning.

Ni kan e-posta överklagandet till Integritetsskyddsmyndigheten om det inte innehåller några integritetskänsliga personuppgifter eller uppgifter som kan omfattas av sekretess. Myndighetens kontaktuppgifter framgår av beslutets första sida.